

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לעבודה סוציאלית-א; 3102 -

תאריך עדכון אחרון 15-10-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): תמי גרוס, ד"ר רונית בר-ניר, ד"ר חניטה קושר וד"ר ארנה שמר,

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: hanita.kosher@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ד' 15:00-16:00

בתיאום מראש

חדר 532

מורי הקורס:
ד"ר חניטה קושר
גב תמר גרוס
ד"ר ארנה שמר
ד"ר דורית בר-ניר

תאור כללי של הקורס:

קורס זה הינו הקורס הבסיסי באמצעותו נלמדים העקרונות, התיאוריות והפרקטיקה של העבודה הסוציאלית. הקורס משלב הקניית בסיסים תיאורטיים עם דיונים והתנסויות בקבוצה במטרה לאפשר הבנה והפנמה מעמיקה יותר של החומר העיוני ושל ההתנסויות בשדה. הקורס מתבצע בקבוצות קטנות, ומאפשר רפלקציה והתמודדות ערכית, רגשית וקוגניטיבית עם המורכבות של תכני המקצוע הנרכש באופן אינטגרטיבי.

הקורס מורכב משני חלקים: לימוד בקבוצות ומעורבות חברתית. חלקים אלה יוצרים מכלול לימודי משולב. במסגרת הקבוצות ניתנת התשתית התיאורטית של המקצוע ונלמדים בה מושגי יסוד, מודלים, גישות ומסגרת מושגית של מקצוע העבודה הסוציאלית. במעורבות החברתית ניתנת ההזדמנות להתנסות, הלכה למעשה, בשדה המקצועי תוך יישום חלק מהחומר הלימודי עם מקבלי שירות במגוון רחב מאוד של שירותי רווחה ישירים.

מטרות הקורס:

1. להקנות לסטודנטים ידע על מהות העבודה הסוציאלית, מקורותיה, התפתחותה הרעיונית, בסיסי הידע עליהם היא מסתמכת, היסודות הערכיים המעצבים אותה והשדה אותו היא משרתת.
2. לספק לסטודנטים התנסות עיונית וחוויתית ראשונה בניתוח ובהבנה של העבודה הסוציאלית כתיאוריה וכפרקטיקה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- הסטודנטים יבינו מושגי יסוד בעבודה סוציאלית וידעו לקשר אותם למצבים בשדה.
- הסטודנטים יכירו את מרחבי ההתערבות במקצוע העבודה הסוציאלית ויבינו את הקשר ביניהם.
- הסטודנטים ידעו לנתח מצבים, לרבות ההתנסויות שלהם בשדה, לפי תיאוריות וגישות בעבודה סוציאלית.
- הסטודנטים ידעו לזהות את השורשים ההיסטוריים של המקצוע.
- הסטודנטים ידונו בזהות המקצועית שלהם כעובדים סוציאליים לעתיד.
- הסטודנטים יבינו את הבסיס הערכי של המקצוע.
- הסטודנטים יתנסו בחשיבה רפלקטיבית (התבוננות פנימית) ביחס לתכנים הנלמדים בקורס.
- הסטודנטים יפתחו חשיבה ביקורתית לגבי סוגיות שעובדים סוציאליים מתמודדים עימן.
- הסטודנטים יתנסו בלמידה קבוצתית פעילה.

דרישות נוכחות (%) :
נוכחות מלאה

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות ודיונים בכיתה
צפיה ודיון בסרטים
הרצאות אורח
סיורים לימודיים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
שיעור 1: פתיחה והיכרות (23.10.17)
שיעור 2: מהי עבודה סוציאלית (30.10.17)
שיעור 3: עבודה סוציאלית - מקצוע פסיכוסוציאלי (6.11.17)
שיעור 4: מבוא לקשר המקצועי (13.11.17)
שיעור 5: עבודה סוציאלית עם פרט ומשפחה (20.11.17)
שיעור 6: מיומנויות בקשר המקצועי (27.11.17)
שיעור 7: עבודה סוציאלית עם קבוצות (4.12.17)
שיעור 8: במקום שיעור 8 יתקיים ביקור בקבוצת "מכורים אנונימיים" A.N
שיעור 9: עבודה סוציאלית קהילתית (18.12.17)
שיעור 10: עבודה סוציאלית ברמת המאקרו (1.1.18)
שיעור 11: פאנל עובדים סוציאליים (8.1.18)
שיעור 12: פרזנטציות (5.1.18)
שיעור 13: סיכום והכנה למבחן (2.1.18)

חומר חובה לקריאה:

- * בן-ציון, כ. (2012) גישת הכוחות בעבודה סוציאלית בתוך מ. חובב, א. לונטל וי. קטן (עורכים), עבודה סוציאלית בישראל (עמ' 258-270). תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, האגודה לקידום העבודה הסוציאלית.
- * וייס-גל, ע. וגל, ג' (2011). פרקטיקת מדיניות בעבודה סוציאלית. ירושלים: מאגנס. (פרק 2, ? , עמ' 7-31).
- * יצחקי, ח. ובוסטין, ע. (2012). עבודה סוציאלית קהילתית בישראל: בין עבר לעתיד. בתוך מ. חובב, א. לונטל וי. קטן (עורכים), עבודה סוציאלית בישראל (עמ' 213-237). תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, האגודה לקידום העבודה הסוציאלית.
- * כץ, ח., גרוס, ת. ואפשטיין, ב. (2012). עבודה קהילתית וסינגור פוליטי במאבק נגד תוכנית ויסקונסין. חברה ורווחה. ל"ב (4). 601-620.
- * לוי, א. (2012). עבודה סוציאלית בקבוצות עם פונים לשירותי רווחה. בתוך מ. חובב, א. לונטל וי. קטן (עורכים), עבודה סוציאלית בישראל (עמ' 172-212). תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, האגודה לקידום העבודה הסוציאלית.
- * לוינגר, מ., לוריא, י. ושפיצר, ז. (2013). להכניס ללב זה מסוכן: בדידות וכמיהה לקשר בקרב נשאי

- 58-29, (2)18, קבוצתי ולטיפול להנחיה הישראלי העת כתב: מקבץ HIV. * לונטל, א. (2012). עבודה סוציאלית פרטנית. בתוך מ. חובב, א. לונטל וי. קטן (עורכים), עבודה סוציאלית בישראל (עמ' 115-144). תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, האגודה לקידום העבודה הסוציאלית.
- * נמיר, א. (1999). והיתה גם תקווה - תיאור פרויקט חונכות עם משפחת יפה. ירושלים: מכון מאירס ג'וינט-ברוקדייל.
- * שמאי, מ וגרון, י. (2012). עבודה סוציאלית עם משפחות. בתוך מ. חובב, א. לונטל וי. קטן (עורכים), עבודה סוציאלית בישראל (עמ' 145-171). תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, האגודה לקידום העבודה הסוציאלית.
- * בוכבינדר, א. (2012). מהי עבודה סוציאלית? בתוך מ. חובב, א. לונטל וי. קטן (עורכים), עבודה סוציאלית בישראל (עמ' 27-49). תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, האגודה לקידום העבודה הסוציאלית.
- * בן שלמה, ש. (2010). "לשמור על הבית": תיאוריה ופרקטיקה של יצירת ברית טיפולית עם הורים מתעללים. חברה ורווחה, 3/4, 503-519.
- * בינדר, נ., רובין, ח. וניר-שפיר, ר. (2013). מילים, מחשבות ומחשב: התערבות טיפולית קצרת מועד עם הורים שכולים נפגעי פעולות איבה. מקבץ: כתב העת הישראלי להנחיה ולטיפול קבוצתי, 18(2), 59-76.
- * הראל, ג., עצמון, ת. שפירא, ל. ודקל, ר. (2013). התערבות קבוצתית עם אימהות שילדיהן הוצאו מהבית. חברה ורווחה, ל"ג(ג), 501-517.
- * סדן, א. (2009). עבודה קהילתית: שיטות לשינוי חברתי. תל אביב, ישראל: הקיבוץ המאוחד. (עמוד 177-192, מה שם הפרק?)
- בנימין, א. (1990). הריאיון המסייע תל-אביב: ספרית פועלים. (פרק 1, ? , עמ' 11-27; פרק 2, ? , עמ' 29-66; פרק 4 או 5 על אמפתיה.
- גור, ע. (2008). נשים מכורות לסמים - מאפיינים ייחודיים ודרכי טיפול מותאמות. בתוך: ח. מהל, מ. גולן, ומ. וחובב (עורכים), התמכרויות, אלימות ועבירות מין, טיפול לאור החוק (עמ' 93-117). ירושלים: כרמל.
- גל, ג'. ווייס גל ע. (2013). פרקטיקת מדיניות בעבודה סוציאלית מפרספקטיבה בין-לאומית משווה. חברה ורווחה ל"ג (ד), 614-591.
- דורון, א. (1989). עמדה: לדמותה החברתית של העבודה הסוציאלית, חברה ורווחה, י" (2), 170-178.
- זחר-רובין, ד. ומיכאל, א. (2005). גישת הכוחות בעבודה עם משפחות. בתוך ב. צ. כהן וא. בוכבינדר (עורכים), מן הכוח אל הפועל (עמ' 43-27). תל אביב: רמות - אוניברסיטת תל אביב.
- קמינסקי, ש., סדן, א. וגלעד, ח. (1987). עוד דרך, פיתוח גישה קהילתית. ירושלים: השירות לעבודה קהילתית, משרד העבודה והרווחה. (פרק ? : עמ' 25-27).
- * Compton, B. R., Galaway, B., & Cournoyer, B. (2005). Social work processes (7th ed.). Belmont, CA: Wadsworth. (Ch. ? : Client worker relationship, pp. 81-98).
- * Correy, M.S., & Correy, G. (1998). Becoming a helper, (3rd ed). Pacific Grove Brooks/Cole. (Ch. 1: Are the helping professions for you? (pp
- * Kondrat, M .E. (2013). Person in environment. In: C. Franklin (Ed.), Encyclopedia of social work. New York, NY: Oxford University Press. אלקטרוני משאב
- Bronfenbrenner, U. (1979). Contexts of child rearing: Problems and prospects. American Psychologist, 34, 844-850.
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models of human development. In: T. Husén, & T. N. Postlethwaite (Eds.), International Encyclopedia of Education, Vol. 3 (pp. 1643-1647) (2nd ed). Oxford: Elsevier.

- Gitterman, A., & German, C. B. (2013). Ecological framework. In: C. Franklin (Ed.), *Encyclopedia of social work*. New York, NY: Oxford University Press. אלקטרוני משאב
- Haynes, K. S. (1998). The one hundred-year debate: Social reform versus individual treatment. *Social Work*, 43, 501-509.
- Hepworth, D. H., Rooney, R. H., Rooney, G. B., & Strom-Gottfried, K. (2013). The domain, philosophy, and roles of direct practice. In *Direct social work practice: Theory and skills* (9th Ed) (pp. 25-34). Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Hepworth, D. H., Rooney, R. H., Rooney, G. B., & Strom-Gottfried, K. (2013). Social work groups: Formation and assessment. In: *Direct social work practice: Theory and skills* (9th Ed) (pp. 279-308). Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Johnson, L.C., & Yanca, S.J. (2001). *Social Work Practice: A generalist approach*. Ma: Allyn and Bacon. (Ch. 13: Direct practice actions, pp. 317- 348).
- Kondrat, M. E. (2002). Actor-centered social work: Re-visioning person in environment through a critical theory lens. *Social Work*, 47, 435-448.
- Mulroy, E. & Austin, M. J. (2004). Towards a comprehensive framework for understanding the social environment: In search of theory for practice. *Journal of Human Behavior and the Social Environment*, 10(3), 25-59.
- Saleebey, D. (1996). The strength perspective in social work practice: Extensions and cautions. *Social Work*, 41(3), 296-305.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 0 %
 הגשת עבודה 0 %
 הגשת תרגילים 25 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %
 בחנים 0 %
 אחר 5 %
 דפי תגובה, פרזנטציות וגף סיכום מעורבות

מידע נוסף / הערות: